

Використання новітніх технологій при навчанні дітей-інвалідів в умовах Херсонського обласного центру соціальної реабілітації дітей-інвалідів /з досвіду роботи/

Важливим принципом навчання дітей є наочність, свідомість і активність в засвоєнні та застосуванні знань. На сьогодні процес інформатизації системи освіти - процес життя необхідний і незворотний, і педагоги, які хочуть підготувати адаптовану до умов сучасного світу дитину, повинні володіти інформаційно - комунікаційними технологіями в повній мірі. Для дітей з особливими освітніми потребами такі засоби навчання є стимулюванням когнітивних процесів.

У 2016 році Херсонським обласним відділенням Фонду соціального захисту інвалідів для центру була придбана інтерактивна дошка, яка є потужним сучасним інструментом в практиці роботи фахівців центру, тому що це сприяє вдосконаленню рівня професійної компетенції, робить корекційний та реабілітаційний процеси цікавими та продуктивними.

Використання інтерактивної дошки значно розширює можливості пред'явлення навчальної інформації, дозволяє підсилити мотивацію дитини з обмеженими можливостями. Застосування мультимедіа технологій (кольору, графіки, звуку, сучасних засобів відеотехніки) дозволяє моделювати різні ситуації і середовища. Ігрові компоненти, включені в мультимедіа програми, активізують пізнавальну діяльність і підсилюють засвоєння матеріалу. Педагоги показують на дошці, яким чином виконувати завдання на папері, на площині, у зошиті. Також доступні прийоми роботи, засновані на переміщенні зображень на екрані дошки. Виконуючи завдання, діти можуть розставити зображення в певному порядку, продовжити послідовність, встановити відповідність, виконати сортування предметів, картонок за заданою ознакою. На екрані інтерактивної дошки проводиться робота з віртуальним конструктором, моделюються різні проекти. Більшість завдань, які розвивають логіку і мислення, легше сприймаються дитиною з особливими потребами, якщо представлені на інтерактивній дошці. Знання педагогом можливостей використання інтерактивної дошки дозволяє урізноманітнити заняття для дітей з особливостями у розвитку, враховуючи їх психофізичні можливості. На сторінках сайтів багато вже готових інтерактивних ігор та вправ, які можна використовувати у роботі з дітьми. Вчителі-дефектологи Давидько Т.О., Майорова О.Ю., Литвиненко І.О. творчо адаптують ці завдання, роблять їх більш яскравими і цікавими, доступними для дітей з різним рівнем розвитку, реалізують в діяльності свої розробки і різні інтерактивні прийоми.

Завдяки використанню інтерактивної дошки на заняттях з розвитку мовлення, формування елементарних математичних уявлень, орієнтування у просторі, сенсорного розвитку, образотворчої діяльності, соціально-побутової орієнтації, психологічної корекції у дітей:

- розвиваються когнітивні аспекти навчання: сприйняття і усвідомлення інформації за рахунок яскравості і привабливості об'єктів;
- стимулюються навички спільної роботи і колективного пізнання;
- одночасне використання декількох каналів сприйняття в процесі навчання, за рахунок чого досягається інтеграція інформації, що доставляється кількома різними органами почуттів;
- візуалізація абстрактної інформації за рахунок динамічного представлення процесів.

Використання інтерактивної дошки вчителями-дефектологами Юзвіною Н.В., Горшковою Н.О., Асовською А.Г., які працюють з групами дітей підготовки до шкільного навчання, дає можливість засвоювати складний для них матеріал: просторово-часову координацію, орієнтацію в навколишньому середовищі, формувати елементарні математичні уявлення, оволодівати знаннями з граматики. Для цього спеціалісти добирають ігрові завдання, розвиваючи ігри, які можна кілька разів переглядати на інтерактивній дошці, детально розібрати матеріал, а потім самостійно або з допомогою виконати потрібне завдання, досягти поставленої мети.

Вихователі закладу Мусієнко Ю.М., Зверєва Л.О., Ясногор В.В. використовують інтерактивну дошку для занять з образотворчої діяльності: ліпки, аплікації, малювання, а також конструювання. На дошці діти спостерігають за готовим зразком, поетапно його виконання, а потім виконують роботу із заготовленого заздалегідь матеріалу. Поданий таким чином матеріал викликає у дітей з різним рівнем розвитку бажання виконувати завдання, підтримує впевненість у своїх силах, спонукає проявляти старанність та наполегливість.

На заняттях з психологічної корекції практичний психолог Гапоненко І.В. добирає матеріал, який допомагає дітям володіти своїми емоціями, розвиває психічні процеси. Наприклад, тема «У ляльки Каті день народження». Підготовлений фахівцем відеоматеріал сприяє зняттю емоційної напруги, розвиває у дітей уміння реалізувати ігровий задум, встановленню взаємовідносин у грі, розвиває уміння адекватно виражати свій емоційний стан, розуміти емоції іншої людини.

Вчитель з трудового навчання Михайлова О.О. на заняттях з соціально-побутової орієнтації, арт-терапії за допомогою інтерактивної дошки детально навчає правилам техніки безпеки, розглядає об'ємний зразок, поетапність виконання роботи. Постійна підказка на екрані дошки дає дітям впевненість у правильності своїх дій, налаштовує на позитивний результат.

Незамінним помічником стала інтерактивна дошка на заняттях вчителя-логопеда Бреднікової В.С. при формуванні правильної звуковимови, розвитку фонематичних процесів, вправах з логоритміки. Такі технології дають змогу працювати над системною корекцією і розвитком наступних характеристик: просодичних компонентів мовлення, фонематичного аналізу та синтезу, лексико-граматичних категорій мовлення, артикуляційної, дрібної та загальної моторики, зв'язного мовлення. Візуалізація інформації відбувається на екрані дошки у вигляді доступних для дітей мультиплікаційних образів і символів. Елементи комп'ютерного навчання допомагають формувати у дітей функцію свідомості, що є вкрай важливим для їх мовленнєвого та інтелектуального розвитку. Робота з інноваційними технологіями на логопедичних заняттях включається дозовано, для вирішення певних завдань. Структура і методика самого логопедичного заняття при цьому не порушується. Замінюються лише деякі ігри та вправи. Інноваційні технології дозволяють використовувати отримані раніше знання у процесі оволодіння новими, переходячи від простого до складного.

Спеціалісти центру використовують інтерактивну дошку при проведенні науково-практичних семінарів, конференцій, майстер-класів, консультування батьків вихованців центру з питань активного включення їх до корекційного процесу дітей, розширення набутих знань та застосування їх в домашніх умовах.

Сучасне повсякденне життя вже більше неможливо уявити без інформаційних технологій. Використання їх в освіті та реабілітації дозволяє розширити творчі можливості педагога і робить позитивний вплив на різні сторони психічного розвитку дітей з особливими освітніми потребами. Хочеться відзначити, що інтерактивна дошка є універсальним засобом для використання її в освітньому та корекційному процесах, а також для підвищення рівня педагога в області оволодіння ІКТ.

**Л.Т. Нікішина, директор Херсонського обласного центру
соціальної реабілітації дітей-інвалідів,
заслужений вчитель України**